

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben háshoz hordva: Vidéken postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vis- 'Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Oroszország agrárpolitikája.

Budapest, július 11.

A forradalmi Oroszország kommunistairányu birtokpolitikája egyike a legégetőbbeknek, amelyek figyelmünket ezidőszerint leköthetik. A földbirtok rendjének nagy kérdései Oroszországban el nem választható kapcsolatban voltak évtizedek óta a politikai szabadság követelményeivel. Zemlja i Wolja — föld és szabadság volt az első nihilista társaságok jelszava. E címet viselte az a hírlap is, mely ezek törekvéseit a nyilvánosság előtt képviselte.

Szaszulics Verát, Trepoff tábornok gyilkosát, egy földbirtokosok és polgári elemekből álló esküdtszék mentette fel. S e század első éveiben kifejlett szociálista mozgalmaknál a bourgeoisie erősen közreműködött. Már a Kerenszki-féle kormány, amelynek földmívelési minisztere, Csernoff, a társadalmi forradalom barátainak (S. R.) táborához tartozott, mélyreható intézkedést rendelt el, megalakította az agrárbizottságokat a földbirtok felosztására. A bolsevikiek ennél is tovább mentek.

November 7-én kerülve uralomra, november 8-án már aláírták Leninék azt a dekrétumot, mely az Izvesztia-ban kiadott szöveg szerint megszünteti a földbirtoknál a magántulajdont s a nagyobb, vagy intenzívebben művelt gazdaságokat a hozzájuk tartozó leltárral, továbbá az erdőket és vizeket az államnak, a kisebb gazdaságokat pedig a községeknek adja át. Eltörli a bér munka rendszerét s a földbirtok művelését egyénileg vagy szövetkezeti-
 leg kell végezni. A volt tulajdonosok addig, míg az új viszonyokba be nem illeszkednek, ellátást kapnak. Nyugdíj jár azoknak, akik a munkára képtelenné lesznek, mert a földbirtok ezután azoké, akik azt művelik. A birtok nagyságát, a bér összegét a törvényhozás állapítja meg. A kiosztás községileg s lehetőleg egyenlő mértékben történik. Elsősorban a birtoktalankok, a község rossz hírű tagjai és a szövevények részesítendőek földbirtokban, csak ezután következnek a többiek.

A kozákok és parasztok községi tulajdonait azonban e rendelkezések nem érintik.

Ez a legreakciósabb vállalkozás, amit gondolni lehet, mert hiszen arra az álláspontra helyezkedik, melyen valaha Mózes állott, csak hogy Leninék az Ur helyébe az államot és községet teszik.

Józan ésszel mást várni nem lehet, minthogy az egész orosz földbirtokosság nivója leszál oda, ahol van ma a paraszt. Pedig ez épen nem kielégítő, hiszen az orosz paraszt birtokán alig egy negyedét, ötödét állította elő annak, mint a jófelszerelt és művelt nagybirtokok. A termelés így sem volt elég ahhoz, hogy a népnek eltarthassa. Husz pud fejenkénti szükséglettel szemben tizenhat pud készlet állott. Az a tény, hogy a termelés gabonában a legutóbbi négy évtizedben emelkedés helyett apadást mutat, eléggé beszédes tény.

A paraszt nem volt képes forgótőke és szakértelem hiányában emelni a föld művelését. Pedig a cári kormány sok és nagyarányu reformot léptetett életbe. Ezek hatása azonban nem éredhetett meg. Most mindennek helyébe beáll a teljes és általános visszaesés. Mi lesz a városi elemekkel, mi az állammal, amely a reáruházandó új munkaköröket csak megszorított hivatalnoki karral tudná végezni? Leninék politikájának nem lehet más eredménye, mint a pusztulás, romlás és az éhínségnek oly körökre való kiterjesztése, amelyek attól idáig megóva maradtak.

Lehetetlen azonban elhallgatni, hogy a földművelő Oroszország helyzetét a cári kormányzat, igaz, hogy akaratlannul, mennyire megrontotta és mennyire előmozdította a társadalmi felfordulás előkészítését.

Ahelyett, hogy minden erejüket a mezőgazdaság emelésére fordították volna, amely adta Oroszországban nemcsak a fizikai erőt, hanem az élelmet is, a felszabadított, de szabadságával élni nem tudó parasztot rótták meg azért, hogy legyen pénz a vasutakra, a nagyipar meghonosítására, a valuta helyreállítására. Azzal biztatták magukat, hogy ezek a reformok végeredményben javára válnak nemcsak a nagybirodalomnak, hanem a parasztságának is. Csak hogy a parasztság előbb törött le, előbb merült ki, előbb mérgezték meg lelkét lehetetlen szociálista és nihilista követelményekkel, mintsem a Witte és társai általánosan remélt kedvező eredménye bekövetkezhetett volna. Oroszország tehát nem kis mér-

tékben a merkantil-politikának áldozata, még ha arra nem is gondolunk, hogy a nagy háboruban a kereskedelem imperializmusát féltő Anglia szavára vett részt.

Ha valami képes kiábrándítani az eltévelyedett elméket és szíveket a szociáldemokraták mezőgazdasági politikájából, erre semmi sem alkalmasabb, mintha figyelemmel kísérik az orosz fejlődést a maga rettenetes fordulataival, kiomló vérével, a városi nép küzdelmének az élelmiszerekért és az éhalállal, amely nyomában járni fog.

Felemelik a tartásdíjakat.

A háboru hosszú tartama alatt az igazságszolgáltatásban egy érdekes tünet kezd mindinkább állandósulni. Per alig van, legalább is apadt a perek száma, mert nincs hitel, nincs áru s nincs áruhitel, tehát a perek kategóriák szerint alakulnak s így a tartásdíjak is.

Azok a nők, akik akár ideiglenesen, akár véglegesen különválva élnek férjeiktől, tömegesen indítják a pereket azért, hogy a tartásdíjat emelje fel a törvényszék.

Három irányban foglalkoznak e perekkel a bíróságok:

1. A tisztviselőkre vonatkozó kérelmeket elutasítják, a tartásdíjat nem emelik fel, mert a tisztviselők helyzetére is nyomasztó hatással van a háboru;

2. kereskedőknél és iparosoknál, akik sokat „kerestek” a háborun, a tartásdíjakat emelik. A mérték nálunk 20 korona helyett 50 korona, de a berettyóújfalui járásbíróóság a tartás díját 20 koronáról 100-ra emelte fel. Nálunk tehát a bíróság szűkmarku.

3. A gazdálkodóknál két kategóriát állít fel a bíróság: a kisgazdáknál, akiknek nincs nagy rezsijük s kiadásai is alacsonyak, a tartásdíjakat emelik, ellenben a nagybirtokosoknál, ahol a terhek nagyok, ritkán.

A gyámoltaknál Biharmegye árvaszéke Verner Kálmán elnök javaslatára a törvényes gyermekek tartásdíját mindenütt fel-emeltette, ugyszintén a hadiárványkét is, nemkülönben a hadiözvegyekét is. A legújabb válóperekben is már felemelt tartásdíjakat kérnek s etekintetben mintául szolgál az a kiváló uriember, különben neves orvos, aki feleségének kivánságát, hogy részére havonta ezer korona tartásdíj állapíttassék meg, honorálta, elfogadta, ahhoz hozzájárult. Egy borziki bába például 250 korona havi tartásdíjat kért, egy napszámos felesége havi 150 koronát, egy suszter különlő felesége pedig havi 500 koronát.

Az igazságügyszolgáltatás mostohái.

Európa minden jogállamában, a Balkánon is, a végrehajtási jogcselekményeket általában dotált, az állam által fenntartott köztisztviselők teljesítik.

Egyesegyedül Magyarország nem vállalja annak az eljárásnak költségeit, mellyel az anyagilag kötelezett fél az államhatalom beavatkozása mellett a már teljesítendő volt kötelezettség betöltésére szorítottatik.

Nálunk a független magyar bíró anyagilag marasztaló ítélletének a — legszegényesebb függő helyzetben tengődő, a háborus gazdagodás folytán az éhenpusztulással küzdő, sem állami ellátásban, sem segélyben nem részesülő — bírósági végrehajtó szerez érvényt, kinek fenntartását az államhatalom a legszánalmasabb elemekre: az adósokra hárította.

Ezek számától függ a bírósági végrehajtó léte vagy pusztulása: a rossz termés, elemi csapások, — a bírósági végrehajtónak kenyeret hoznak, — a bőséges termés, a becsületes termés megérdemelt jutalma, az Isten áldása, a bírósági végrehajtó részére pusztulást jelent.

Az olcsó és gyors végrehajtási eljárás a forgalmi hitel egyik fő alapszükséglete, — a mai végrehajtási rendszer ádáz megőző elensége hitelező és adósnak egyaránt.

A fizetésképtelen adós 100 koronás adóssága az ítélet meghozatala után minimális 150 korona, a végrehajtás foganatosítása után, ha szerencsétlenségére az adós vidéken, de közel a bíróság székhelyén lakik, a minimálisan 50 koronában contemplált végrehajtás foganatosítási költséggel együtt a legjobb esetben 200 korona. Hangsúlyozom: a legjobb esetben, mert hisz ha szerencsétlenségére adóssága 100 korona 10 fillér, már ügyvédi közbenjárási díjat fizet és így, ha a bíróság székhelyétől nagyobb távolságban levő községben is lakik, 100 korona 10 fillér tartozása 3—4 hét alatt a végrehajtás foganatosításának stádiumáig minimális 250 koronára szaporodott fel.

Ez pedig csak az adós kálváriájának első állomása, sűrű szakadatlan egymásutánban következnek az árverés tűzések, az árverés megkísérlések, a megindult lavina feltartóztatlanul, könyörtelenül pusztítva zug alá, míg a 100 korona 10 filléres adósság — mint azt 20 évi gyakorlatom alatt elszorult szívvel nem egyszer láttam — mint 600—800 korona összegű megsemmisítő teher ér végcéljához: a licitációhoz, vagy az — Amerikába vezető uthoz.

A magyar bírósági végrehajtót az állam sem rendes fizetésben, de a háboru negyedik éve végén még ruhasegélyben sem részesíteni, a maga és családja mindennapi kenyere, megélhetése egyrészt az adósok számától és főképp pedig attól függ: mennyire képes jobb meggyőződését, lelkiismeretét, a végrehajtó nem mindig legitim kívánalmainak a végrehajtási eljárásnál ügyvéd által nem képviselt végrehajtást szenvedő kárára alárendelni.

Hogy a végrehajtási törvény és novella humánus intézkedése szégyenletes sok esetben írott malaszt marad: átkos következménye a mai rendszernek, mely a végrehajtás — e testet, lelket ölt funkció — koldus funkcionáriusát államilag nem dotálja, fenntartását az adósa, sorsát a végrehajtó kénye kedvére bizza.

... Et ne nos inducas in tentationem!
... az éhség, a nyomor rossz tanácsadó.

A vértenger, négy év kinszenvedései szociális gyümölcsként küzd szociális kormányunk a választójog kiterjesztéséért, én pedig a harcban értünk szenvedő, a hadifogságban értünk sanyalódó hőseink, az özvegyek és árvák otthona, létüket és boldogulásukat biztosítandó könyörületes méltányosságot, igazán szociális kötelességteljesítést kérek.

Szünjön meg a szegénységet, a nyomort kiűző mai áldatlan végrehajtási rendszer időtlen időkre.

A háborus gazdagodás folytán a végrehajtási eljárás annyira csökkent, hogy Budapest kivételével, hol a nagy város lüktető élete, könnyelműsége, élénk kereskedelme 3—4 végrehajtónak talán még nyújt megélhetést, hiátali teendői díjazásából Magyarországon többé egyetlen bírósági végrehajtó sem élhet meg sem most, sem későbbben.

A kereset és kenyér nélkül maradt, önálló fogalmazási munkát végzett bírósági végrehajtón és családján az igazságügyminiszter ur által fölajánlott díjnoki állás megalkalmazásának és javadalmazásával segíteni nem lehet, már csak azért sem, mert ebből a javadalmazásból — havi 150 koronából — az élet kezdetén álló nőtlén fiatal ember sem élhet meg, még kevésbé a 6—8 tagu család.

Szociális közérdek a végrehajtási eljárás olcsóbbá tétele, szociális kötelesség majd 300 magyar családnak az éhenpusztulástól való megmentése és szociális közszükséglet, hogy ma, mikor az ezer sebből vérző magyar hazának minden munkás segítő karra oly égető szüksége van: 400 munkanélküli magyar becsületes munkához juthasson.

Az 1881. évi LX. t. c. 19. § a szerint a bírósági hivatalnok a végrehajtás foganatosítására kiküldhető, a kormány már a békében is kellő kereset hiánya miatt számos bíróságnál megszüntette a végrehajtói állást és e véres háboruban 296. esetben a végrehajtási eljárások teljesítését a járásbírók segédhivatali tisztviselőire bízta.

A telekkönyvi és kezelői vizsgával és kellő gyakorlattal már úgy is rendelkező bírósági segédhivatali tisztviselő a törvénynek az ingó végrehajtásra vonatkozó 134. §-át is játszva eljáratja: a létben biztosított tisztviselő, mint eddig a jövőben is kifogástalanul láthatja el — aránytalanul csekélyebb költség mellett — a fontosabb végrehajtásokat, míg a 200 koronáig terjedő végrehajtások a végrehajtató közbenjárta nélkül leendő foganatosításával a községi előjáróságok bízhatók meg.

Ha az állam sok milliónyi adóköveteléseinek behajtását bizza a községi előjáróságra, megbizhatik benne a végrehajtató hi telező is ki követeléseit ily módon a szegényebb néposztályon is behajthatja anélkül, hogy azt koldusbotra juttatná.

A bírósági végrehajtói státus végleges megszüntetésével, a mai bírósági végrehajtó saját kérelmére vagy hivatalból, előképzettségéhez képest és eddigi állami szolgálatának megfelelően, méltányosan meghatározandó fizetési osztályba sorozva, az államszolgálat más ágazatába, elsősorban a járásbírói segédhivatali tisztviselők létszámába volna kinevezendő.

E méltányos szociális érdeket eminenter szolgáló kormányintézkedés rendeleti uton érvényesíthető, — az államkincstár megterhelése nélkül, — kivéve a néhány szörvénys esetet, amikor az elaggott, munkaképtelenné vált, néhány évtizeden át ingyen dolgozott, sokat szenvedett tisztviselőket méltányosan megállapítandó nyug. vagy kegydíjban részesítené az állam.

De ha néhány ezer korona terhet jelen tene is a köteles humanizmus: ma az áldozathozatal paroxizmusában, a sokat szenvedettek, hősiessé küzdött honvédők otthonuk, létük és jövőjük biztosítása, az új élet kezdésének lehetővé tétele és 400 magyar család megmentése szent ügyében, néhány ezer korona nem lehet akadály.

A kormány bizonyára sürgősen teljesíti szociális kötelességét, mi ha nem így volna, igen rövidesen 100 magyar bírósági végrehajtó a kereskedelem és ipar néhány száz faktorával együtt a Felségétől kéri kérelme sürgős teljesítését.

Jóny Lajos
margittai kir. jár. bír.
végrehajtó.

A város tiszti orvosainak kívánsága.

Nagyvárad város tiszti orvosai négy évi szakadatlan, sulyos és felelősségteljes munka után azon a ponton állanak, hogy rövidesen kidőlnek a megfeszített munkából. Hogy mit csináltak ezek az urak, elég röviden felsorolni: elfojtották erélyes, gyors és következetesen keresztül vitt, minden külön érdek átvágásával érvényesített intézkedésekkel a kolerát, saját egészségük kockáztatásával véget vetettek a kiütéses hagymáznak, a hólyagos himlőjárványnak és sok más, a harc-térről átlátható betegségeknek. Mellette pedig gyógyították a szegényeket, javították a közegészségügyet majdnem tisztán a saját erejükből, mert támogatást alig kaptak.

Szabadságidő nélkül, amelyre minden állami tisztviselőnek joga van, pihenés nélkül, amelyre szükségük lenne, dolgoznak a közegészségügy ezen buzgó, áldott katonái évek óta. S nem tudták elérni azt, hogy a város egy kocsit bocsásson rendelkezésükre, amelynek segítségével a külső részeken felmerült hivatalos teendőket lebonyolíthatnák.

Helyes, hogy a mérnöki hivatalnak rendelkezésre áll egy városi kocsi, bár most nincs építkezés s nincs mit tervezni. Helyesek a reprezentációs kocsik is, bár most dolgozni kell s nem reprezentálni. De mindenek alapja a közegészségügy s ha a higiéné fentartóit, fejlesztőit nem látjuk el megfelelő segítséggel, a kocsikon hiába robognak végig a hivatalnokok, a ragály ellen ez nem véd meg minket.

Kérték a tiszti orvosok már ezt, kaptak kocsielőleget. Bonyodalmas, írásos munkával jár. Örökös elszámolással, amitől fel kell menteni az elfoglalt városi orvost. Kocsit kell neki adni, amelyen ha hívja a kötelesség, azonnal mehet munkahelyére. Hiszen minden percben hívja a telefon s teremtő Isten, milyen furfangos módon csálják ki a doktort a külvárosba, mikor pedig minden keze tele munkával?

Az egyik haldoklik, azt üzeni, kimegy hozzá a főorvos, öreg nő vonaglik az ágyon, öreg, ez a baja s cukrot kér szemérmesen mert „ettől meggyógyul.“ Cukrot írjon a doktor ur. A másikhoz lóhalálban ki. Mi baj? Vészes mi egymás, de ő fél a sötétben, „egy kis petroleumot“ írjon fel a doktor ur. Jönnek a kiéhezett gyerekek, csontjaik szurnak, bele a szivbe, tüdővészések, az ember sirni szeretne, a doktor azonban környezettanulmányra vágyik, ha volna kocsi, kimenne, de így fizetett fuvaron, meggondolja.

Adjon a város doktorainak kényelmet, alkalmat, kocsit, ha már elfeledkezett arról, hogy jó szót adjon nekik s egy kis jutalmat. Sose hallottuk, hogy a közgyűlésen valakinek eszébe jutottak volna a derék doktorok.

Legújabb füzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.
Leibchenek félárban!

A mai vezérkari jelentés.

Budapest, július 12. A miniszterelnök régi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Sehol sem történt nagyobb hadi esemény.

A vezérkar főnöke.

Visszavert francia előretörések.

Berlin, július 12. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelentéi:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadseregét. A tűzérési tevékenység este feléledt és az éjszaka folyamán az erős tűzérési rajtaütésekkel erősödött, amelyek után állásaink valamint a mögöttünk levő terület ellen valamint Alberttől északra nagyobb ellenséges felderítő csapatok erős előretöréseit visszavertük.

A német trónörökös hadseregét. — Aisre és Marne között a franciák harci tevékenysége tegnap is élénk maradt. Villers-cottreitsi erdő szélén lefolyt előtéri harcokban foglyokat ejtettünk. — Reimstől keletre ellenséges felderítő előretöréseket vertünk vissza.

Meckel hadnagy 10 ik légi győzelmét aratta. Koblenz ellen tegnap támadásra indult amerikai repülőraj hat repülőjét tűzérésünk lelövette és ez is kezünkre került.

Ludendorff, első főszállásmester.

A Wolf-ügynökség esti jelentése.

Berlin, július 12. A Wolf-ügynökség jelentéi 12-én este: Helyi harcok Bailleutól délnyugatra és az Avre nyugati partján.

Az Unió háboruja.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A Havas ügynökség jelentéi: Amerika ezideig összesen 1,900,000 embert küldött az európai harctérre. Amerikába visszatért és a veszteség eddigi száma 800,000 ember. Jelenleg fegyverben áll 140,000 tiszt és 2 millió ember.

* A cipőutalványok és cipőjavítások. Tudatom a város közönségével, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur rendelkezése szerint fatalpu cipők Nagyváradon, más városok vagy községek által kiállított cipőutalványok ellenében is vásárolhatók. A vásárlók azonban tartoznak utalványaikat a Közélelmezési Ügyosztály cipőosztályánál (Teleki u. 3 földszint forgalmi terem) láttatni. Felhívom egyben a cipőkereskedőket, hogy erre a körülményre az esetleg náluk vásárolni szándékozó vidéki vevőket figyelmeztessék, mert a cipőosztály által nem láttatott utalványok érvénytelenek. — Tudatom továbbá a város közönségével, hogy a hatósági cipőjavító műhelyekben eszközözendő javításokhoz szükséges utalványokat a bőrhiány miatt a mai naptól kezdve a cipőosztály, csakis a lisztkönyvek felmutatása ellenében szolgáltatja ki. Nagyvárad, 1918. évi július hó 11-én. Lukács Ödön polgármester-helyettes.

Hindenburg a hinterland stratégái ellen.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Hindenburg Roehr gyalogsági tábornokhoz egy üdvözlő táviratot intézett, melyekben a következőket mondja:

— Mindenütt jól állunk, csak arra volna szükségünk, hogy a hinterland stratégái sziveskedjenek egy kis szünetet adni a lélekzetvételhez. Ilyen szünetek nélkül nem mennek a dolgok ma, amikor egy csata 8 napig, sőt több ideig is eltart.

Románia részvéte Mirbach meggyilkolása miatt.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A kamarában Áron külügyminiszter a kormány nevében megbotránkozásának adott kifejezést a moszkvai gyilkosság felett. A román kormány ma táviratot intézett a német kormányhoz, amelyben gróf Mirbach nagykövet halála miatt őszinte részvétét fejezi ki.

Egy millió amerikai a hadszíntéren.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) A Havas-ügynökség jelentéi: Baker hadügyminiszter jelentést tett Wilsonnak, amelyből kitűnik, hogy eddig egy millió embert küldtek a francia hadszíntérre. A Reuter-ügynökség szerint a hadügyminiszter jelentette a képviselőháznak, hogy ez idő szerint 160,000 tiszt és több mint 3 millió katona szolgál az amerikai hadseregben.

Anglia lefoglalja az ellenséges alattvalók titkos takarékbetéteit.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A kormány elhatározta, hogy felszólítja a bankokat, állítsanak össze lajstromot az ellenséges külföldi alattvalók titkos betéteiről. Ezen intézkedés folytatásaképp legközelebb rendelet fog megjelenni, mely a titkos betéttel rendelkezők névjegyzékének közétételét s a betétek lefoglalását mondja ki.

A német messzehordó ágyuk Compiègnét lőtték.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Július 10-én az entente részéről a felderítő tevékenység, különösen Flandriában és a Sommétől kétoldalt, élénk volt. Osztágot mindenütt visszavertük. Dixmuidentől délre a németek néhány belgát fogtak el. A franciáknak reggel, ködös

időben, rövid tűzrajtaütés után Auteuil-nál megkísérelt előretörése meghiúsult. Elzászban egy sikeres járőrvállalkozás Diedolshausentól délnyugatra foglyokat eredményezett.

A német nehéz ágyuk messzehordó tüzelése ismét Compiègnere és Moeux melletti bányatelepekre irányult.

Hollandia békepuhatolozása Angliában.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Colin volt hollandi hadügyminiszter ismét Londonba utazott. Colin első útját az ugynevezett békeoffenzíva előtt a békével hozták összefüggésbe, most is azt hiszik, hogy ez az útja is a béke ügyével van kapcsolatban.

Wilson nem küld csapatokat Szibériába.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Vashingtoni táviratok szerint Wilson hajlandó arra, hogy a cseh brigádokat pénzzel támogassa, de Amerika csapatokat nem akar Szibériába küldeni. A párisi sajtó azonban reméli, hogy Wilson elnök még meggondolja magát.

A német urakháza titkos ülése.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az urakháza ma tartotta meg titkos ülését Lichnovszky herceg kizárása ügyében. A tanácskozás után az üléseket bizonytalan ideig elnapolták.

Elsülyesztett kíséző hajó.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Olasz lapjelentések szerint a Marie Fréderic francia hirszerző hajó akna következtében a Földközi-tengeren elsülyedt. Az összeütközésnél a parancsnok és 19 ember életét veszítette.

A nagyváredi tankerület kettéosztása.

Erdekes és fontos rendelet érkezett dr Vass Bertalan tankerületi főigazgatóhoz: a vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelte a nagyváredi tankerület kettéosztását.

A tankerületi főigazgatóságok általában nagyon tul vannak terhelve s a főigazgatók alig tudtak megfelelni annak a nagy kötelezettségnek, melyet hatalmas területre kiterjedő kerületében kell teljesíteniük úgy, hogy a főigazgatónak e beosztás mellett a tanév kezdetétől, szeptember elejétől kezdve a tanév végéig, június utolsójáig folyton uton kell lenni, hogy a felügyeletére bízott intézeteket meglátogathassa.

Különösen áll ez a nagyváredi kerületben, mely kiterjed Nagyváradtól le a Dunáig. Ezen a lehetetlen helyzeten segít a vallás és közoktatásügyi miniszter rendelete, mely tankerületi kirendeltségeket állít fel s a tankerületi főigazgatóságokból az intézetek egy részét a kirendeltségek felügyeletére bizza.

Még eddig nincs megállapítva, hogy ezek a kirendeltségek önnálló hatáskörrel fognak-e birni közvetlenül a miniszternek alárendelve, vagy pedig azon főigazgatónak lesznek alárendelve, akinek kerületéből a kirendeltség területe kiszakított.

A nagyváredi tankerületet is kettészakítják s a kerület egy részéből alkotják meg a *temesvári tankerületi főigazgatói kirendeltséget*. A kirendeltség hatáskörébe fognak tartozni a temesvári középiskolák, a lugosi, karánsebesi, verseci, középiskolák, melyek eddig Nagyváradhoz tartoztak, továbbá a dévai és pancsovai középiskolák. A nagyváredi tankerületi főigazgatóság hatáskörében megmaradnak a nagyváredi, gyulai, békési, békéscsabai, belényesi, aradi, nagyszalontai középiskolák, amelyek azelőtt is ide tartoztak. Azonkívül ehez a főigazgatósághoz jogják kapcsolni a zilahi és szilágyosomyói középiskolákat, melyek eddig a debreceni tankerületi főigazgatósághoz tartoztak, azonkívül idekapcsolják még a szentesi középiskolát, a szegedi főigazgatóság kerületéből.

A nagyváredi tankerületi főigazgatóság Mária Terézia óta áll fenn, iratai 1862 óta vannak s most nagy munkában van a főigazgatóság személyzete, mert az irattárt 1862-től kezdve ketté kell osztani s az újonnan kiharított kirendeltséghez osztott intézetekre vonatkozó iratokat át kell adni az új hivatalnak.

Az új iskolai év kezdetén már megkezdte működését az új tankerületi kirendeltség.

A képviselőház ülése.

A második szakasz tárgyalása.

A képviselőház mai ülésén végeztek a választójogi javaslat második szakaszával s áttértek a harmadik szakaszra, mely a nők választójogáról intézkedik. A második szakaszt Platty György módosításával, egyébként az eredeti szövegében fogadták el, vagyis a jövőben választó lesz az, aki az elemi népiskola 4 osztályát elvégzi, vagy magyarul írni olvasni tud. Az ülés végén elfogadták az elnök napirendi indítványát, a mely szerint a legközelebbi ülés e hó 17-én szerdán lesz.

Az ülés lefolyásáról következő tudósítástunk számol be: Szász Károly elnök valamivel 11 óra előtt nyitotta meg az ülést. Az összeférhetetlenségi állandó bizottság helyettes elnökének megválasztották Balogh Jenőt.

A második szakasznál

Platty György szólalt fel először. — Pártja, a Bizony-párt, az általános vitában nem vett részt, mert — amint kiderült — a kapacitációnak úgy sem lett volna eredménye. A törvényjavaslatért, amely, mint a miniszterelnök mondta, senkinek az álláspontjával sem egyezik, a kormányt terheli a felelősség, de a tényleges felelősség a munkapárté, a mely a javaslatot törvényerőre emeli Bethlen Istvánnal polemizál, aki szemrehányást tett a függetlenségi pártnak, hogy nem teljesíti feladatát a nemzeti pontok védelmében. Elfelejté Bethlen, hogy a függetlenségi párt a nemzetiségi politikát mindig liberálisan kezelte. Semmi körülmények között sem járul hozzá a hatelemis jogcímhez és indítványozza, hogy a második szakasz első

pontja helyére a következő szöveget tegyék:

Választó az, aki az elemi népiskola négy osztályát elvégzi, vagy magyarul írni olvasni tud.

Létai Ernő indítványozza, hogy a sebesültek, rokkantak is kapjanak választójogot.

Csermák Ernő pártolja Falussy Árpád indítványát, mely szerint „választó az, aki az elemi népiskola hatodik osztályát sikeresen elvégezte, vagy pedig az elemi népiskola negyedik osztályát sikeresen elvégezte s ezen felül magyarul tud.” Magáévá teszi Szilágyi Lajosnak a bronzérmesek választójoga érdekében beadott indítványát is.

Kovácsy Kálmán kívánja, hogy a nemzetiségi kérdést ott, ahol lehet, megértéssel oldják meg. Indítványt nyújt be a magyarság érdekében.

Ezután szünet következett.

Szünet után Wekerle Sándor miniszterelnök szólalt fel. Fenntartja a 4 elemi kérdésében elfoglalt álláspontját, hogy a 6 elemi követelményét megvalósítsuk, legalább 10 esztendőre lenne szükségünk. Falussy indítványát magáévá teszi s ugyancsak elfogadásra ajánlja Platty György módosításához kötött indítványát.

Szavazás a 2. szakasz felett.

Az elnök ezután a vitát befejezettnek nyilvánítja. Felteszi a kérdést: elfogadja-e a Ház a második szakaszt az eredeti szövegében és Platty György módosításával?

A képviselőház nagy többsége a munkapárt, kormánypárt és néppárt feláll, a második szakaszt tehát a Ház eredeti szövegében Platty György módosításával fogadta el.

Következett a szavazás Falussy Árpád indítványa felett. Szavazás közben nagy kavardás, vihar támadt, melynek csillapultával elnök kihirdeti a szavazás eredményét: a képviselőház 97 szóval 77 ellenében elvetette Falussy indítványát.

Ugyancsak elvetették Csermák Ernő, Létai Ernő, Jánossy és a többi beadott indítványokat.

Délután fél 3 lévén, elnök az ülés folytatását 4 órára halasztotta.

A nők választójoga.

A délutáni ülést fél 5 óra tájban Szcitovszky Béla alelnök nyitotta meg. — Áttérnek a nők választójogának a tárgyalására.

Wekerle Sándor miniszterelnök a nők választójogát nélkülözhetetlennek tarja. Indítványozza: szavazati jogot adjanak minden nőnek, aki a polgári iskola 4 osztályát elvégezte, akinek férje gimnáziumot, reált vagy ezekkel egyenrangú iskolát végzett, végül mezőgazdaságot, kereskedelmet vagy ipart önállóan végző nő, ha legalább 100 korona egyenes adót fizet.

Landauer Béla az indítványt nem szavazza meg, módosítást ajánl, mely szerint csak az a nő kapjon választójogot, aki 6 elemi végzet, diplomája vagy oklevele van.

Farkas Pál, Nagyatádi Szabó István rövid felszólalása után gróf Károlyi Mihály kijelenti, hogy elfogadja Wekerle előbbi indítványát.

Teleszky János olyan választójogot ajánl, amely 4 középiskola elvégzéséhez és 20 korona adóhoz, vagy 4 elemi elvégzéséhez és 100 korona adóhoz van kötve.

Giesswein Sándor a 100 koronának 50 koronára való leszállítását ajánlja.

Huszár Károly után gróf Tisza István szólalt fel. Sajnálattal jelenti ki, hogy egyik indítványt sem támogatja. Ha a nők a politikába bejutnának, azt egyenesen romboló hatásúnak tartaná. A művelt nőknek nem is kell a választójog, csak a félműveltek agítanak érte.

Wekerle miniszterelnök szükségesnek tartja, hogy a nőknek beleszólása legyen a politikába.

Ezután a vitát félbeszakították. Az elnök indítványára kimondták, hogy a legközelebbi ülést szerdán tartják, mikor is folytatják a most megkezdett szakasz vitáját.

Ülés vége 8 óra után.

* **Barack és ringló a városi boltokban.** Tudatom a város közönségével, hogy friss befőzési barack és ringló szilva érkezett, amelyeknek árusítását a következő helyeken rendeltem el: Szent László téri városi zöldségelárusítási hely, Szent László-téri hatósági fűszerüzlet, Csengeri-utca 11. szám alatti liszt és élelmiszerraktár, Szent-János utca 13. szám alatti liszt- és élelmiszerraktár, Rákóczi ut 9. szám alatti liszt- és élelmiszerraktár. Teleki utca 3. szám alatti liszt és élelmiszerraktár. A barack és ringlószilva ára kilogrammonként 2 kor. 80 fillér és egy család a lisztkönyv vagy a sójegy felmutatása ellenében legfeljebb 5 kilogrammot igényelhet. További barack szállítására nézve az intézkedéseket megtettem, hogy a város közönségének az igényeit a lehetőséghez képest kielégíthessem. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

Kik gyilkolták meg Mirbachot ?

A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: Az orosz szovjet-kongresszus július 4-ikén kétharmad szótöbbséggel megelégedését fejezte ki a népbiztosok szovjetjének politikájára felelt. Ezzel egyuttal kifejezésre jutott a tiltakozás az ellen, hogy a Németország elleni háborút feljújtsák.

A baloldali szocialisták forradalmi pártja ekkor a Novoroszijszkból néhány nappal ez előtt Moszkvába érkezett 1000 főnyi matróz osztagra támaszkodva, amely vonakodott volt a reá bízott hadihajókat Szebasztopolba visszavinni és ehelyett azokat Novoroszijszk mellett elsüllyesztette, kísérletet tett fegyveres felkelésre, amelyhez a jeladás az volt, hogy Anarejev és Blumkin, a baloldali szocialista forradalmi párt tagjai megölik a német követet.

A baloldali forradalmi szocialisták főleggyerzett osztagai hirtelen megszállták a posta és táviróhivatalt, letartóztatták Pmiodovicsot, a moszkvai szovjet elnökét, Latist, a belügyi népbiztos képviselőjét és az ellenforradalom elleni küzdelemre kiküldött rendkívüli bizottság elnökét, Dsercsinskyt.

A népbiztosok szovjetje július 6-án és 7-én a munkásokhoz és a moszkvai helyőrséghez felszólítást intézett egész Oroszország szovjetjeinek támogatására. A fölkelést teljesen elnyomták.

A szovjetek kongresszusán a fölkelők pártja kisebbségben volt, mindazonáltal a szovjet kormányt kétségtelenül megbuktatták volna, ha sikerült volna nekik eredményt elérniök.

Dr Molnár Imre és ueje a Vörös Keresztnek.

Kétezer koronás alapítvány.

Dr Molnár Imre ny. jogakadémiai tanár tegnap egy kétezer koronás 4 százalékos járadékkötvényt juttatott hozzánk a következő levél kíséretében:

Nagyvárad, 1918. július 11.

Tek. Szerkesztőség!

A magyar Vörös Kereszt Egylet javára az alábbi alapítványokat szándékom tenni, ugymint:

1. Dr Molnár Imre jogtanár alapítványa 1000 korona névértékű 4 százalékos járadékkötvény, 1918 június 1-től folyó szelvényekkel.

2. Dr Molnár Imréné szül. Horváth Anna nevében szintén 1000 koronás járadékkötvény.

Kérem a levelemhez csatolt 2000 korona névértékű járadékkötvényt illetékes helyére eljuttatni.

Tisztelettel

Dr Molnár Imre,
ny. jogtanár.

Ennek a nagylelkű alapítványnak meghatározhatóan szép előzménye is van. — Mikor Przemysli vára elesett, orosz fogságba került dr Molnár Imre fia, dr Molnár Kálmán egri jogtanár is, aki három teljes éven át szenvedett hadifogságban. Sokat aggódtak, sokat imádkoztak a szülők a szeretett fiukért s

megfogadták, hogy ha hazasegíti őt Isten, jótékony alapítvánnyal is hálát adnak érte a Mindenhatónak. — Már eddig több nagyobb adományuk jutott a nyilvánosság elé is, most pedig hogy Molnár Kálmán csakugyan hazakerült a fogságból, a Vörös Kereszt javára adtak a boldog szülők 1000—1000 koronát. Az ő örömiük nyomán hadd törölhesse le a Vörös Kereszt mások könnyeit.

Az alapítványi összeget rendeltetési helyére juttatjuk; a nemes példának pedig minél több követését óhajtanók látni.

Szabad az élelmiszerszállítás.

A kereskedelmi miniszter, mint jelentetük, elrendelte, hogy legálisan szerzett élelmiszereket bárki szállíthat az ország területén belül, s azt elkobozni nem szabad. Azóta azonban a vasuti állomásokon egyre-másra vizsgálják a kézipodgyászokat s az élelmiszerek elkobozása napirenden van. Megkérdeztünk egy ilyen podgyászvizsgálót, miért történik ez a miniszteri rendelet dacára is, mire ő nevetve felelt:

— A rendelet tényleg megjelent, bár én nem kaptam kézhez, de az újságban olvastam. Ez azonban azért történt, hogy *megmozduljanak a rejtett készletek* s bátran szállítsák az emberek a dugott élelmiszert egyik helyről a másikra. Mi azonban ott, ahol nyerészkedésről vagy lánckereskedelemlről van szó, elkobozzuk az élelmiszereket, különösen a buzát és a lisztet, ahol saját szükségletre kell, nem bántjuk. Rengeteg készletet láttunk már a rendelet kiadása óta s a közéletmezésnek nagy hasznára vált az, hogy a rendelet megjelent s mi átvizsgáltuk a kézipodgyászokat.

Érdekes, hogy mit tud kisütni a fantázia egy reális, becsületes miniszteri rendeletről.

HIREK

* Személyi hír. Móric Ernő dr főorvos nyolc napra elutazott Nagyváradról.

* A főispán Nadányi Miklósnál. Malatinszky Lajos főispán Fráter Barnabás alispán és Baranyi András főjegyző kíséretében ma délután feketegyőrre utazik, ahol Nadányi Miklós földbirtokos vendége lesz.

* Hogy áll a termés. Tegnap kelettel beérkezett jelentések szerint Bihar megyében az esőktől eltekintve száraz, hűvös időjárás uralkodott; utolsó napokban nagy melegség jelentkezett. Elemi kárról nincs hír. A buzát aratják, az eredmény kielégítő, a hol a fagy jelentkezett, ott ablakos a buza (nincs benne mag. A rozsot is aratják, kielégítő, az árpa aratásánál kiderült, hogy ritkás a szárazság miatt, nem tudott kalászba hajtani. A zab gyenge, a szemes tengeri a fagyot kiheverte, a burgonya gumója kicsiny és kevés, a cukorrépa a bagolypille pusztította, a kertivetemények közül a borsó, káposzta, bab jó, a lencse gyenge. A széna jó, de kevés, sarju alig van. A rét kisült. Gyümölcsök közül a szilva, alma, körte, őszibarack jó, dió, mogyoró, mandula elfagyott. — A dinnye jó

* Novotny Alfonz prépost. Novotny Alfonz jászóvári perjelnek a király a legszentebb Üdvöztörő nevezett bökénysomlyai címzetes prépostságot adományozta. Novotny Alfonz éveken át volt a nagyvárad premontréi főgimnázium igazgatója, itteni működésével mindenkinek csak szeretetét és tiszteletét vivta ki s így kitüntetése széles körökben okozott örömet Nagyváradon is.

* Választások a városnál. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elrendelte a megüresedett rendőrkapitányi és fogalmazói állásokra a pályázat kiírását. Bizonyára lesz elég pályázó s így a törvényhatósági bizottságnak alkalma lesz, hogy válasszon teljesen megfelelő tisztviselőket. Köztudomás szerint pályáznak a rendőrkapitányi állásra: Fluck Ferenc, Kolontáry János, Ehrlich Imre, és Szentmiklóssy Imre tb. rendőrkapitányok. Mind a négy buzgó, régebbi tisztviselője a városnak. Közülök azonban legnagyobb pártja van Fluck Ferencnek, aki előzőkeny modorával, szolgálatkészségével népszerűsége tett szert a törvényhatóság tagjainál. A fogalmazói állásra szintén több pályázó lesz e pedig Gombay János, Klemens Rezső, dr Soós István, Szentléleky Kálmán és Vass Árpád. Valószínűleg Soós István és Szentléleky Kálmán között dől el a dolog, mert nekik van a legnagyobb pártjuk; mindkettő kiváló, buzgó munkásságával érdemeket szerzett arra, hogy a törvényhatóság bizalmával kitüntesse. Szentléleky Kálmánt munkásságán kívül régebbi szolgálata, dr Soós Istvánt pedig buzgalmán kívül képesítése teszi érdemessé a megválasztásra. A választás után, bármelyik kerüljön ki abból győztesen, a város érdekében kötelessége a törvényhatóságnak, hogy a kisebbségben maradt részére egy fogalmazói állást szervezzen s ezzel elélt vegye annak, hogy az ilyen kitünő és kiváló munkaerőt a városhoz kössön, nehogy a városnál nem találván boldogulást és előmenetelt, azt másutt legyen kénytelen keresni.

* A főispán a rokkantakért és hadiözvegyekért. Malatinszky Lajos főispán átiratilag megkereste Fráter Barnabás alispánt és a város polgármesterét. Azt kéri tőlük, hogy a háboru áldozatait, a hadiözvegyeket mindenkit megelőzőleg juttassák kenyérhez s ha megüresedik egy hely a közigazgatásnál vagy élelmezésnél, elsősorban a hadiözvegyeket nevezzék ki az üresedésben levő állásokba. Olyan iparoknál pedig, ahol speciális képesítés nem szükséges, a hadirokkantak első sorban kapjanak jogositványt, például bérkocsi hajtási engedélyt s hasonlókat. Ez intézkedés következtében a közéletmezési hivatalban nemsokára a hadiözvegyek is megfelelő helyet kapnak.

* Katonai előléptetés. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király Kálmán Károly tart. hadnagyot főhadnaggyá nevezte ki a 37 ik gyalogezredben.

* Egy riasztó hír eredménye. Egyik lap tegnap azt közölte, hogy nem volt Nagyváradon egy napig liszt s alig tudott összeszedni a város annyit, amennyi kellett. Lukács Ödön h. polgármester annak közlését kéri, hogy e hír nem felel meg a valóságnak, eredménye az lett, hogy a közönségben pánik tört ki s egy nap alatt hét vagon lisztet vittek el a városi üzletekből, amelyeket megrohantak.

* „Nincs szivar, nem is lesz.“ Tegnap egy közlemény jelent meg arról, hogy rövidesen beszüntetik a szivarkészítést az állami dohánygyárakban s a közönség nem kap szivart. Ezután tehát higgye el a trafikosoknak, ha azt mondják, hogy nincs szivar. Lindenbaum Ignác nagytőzsdés most annak közlését kéri, hogy a hir ebben az alapon nem igaz. A szivar gyártását nem szüntetik be a dohánygyárak, hanem csak korlátozzák a gyártást. Ha tehát eddig sem hitték el azt, hogy nincs szivar, ezután se higgyék el. Szivar lesz s ami lesz, azt kikell adni a közönségnek. Csak kevesebb lesz, mint volt eddig.

* Bizottsági ülések a városházán. — Szombaton, július 13 án délután fél 5 órakor a színhelyi szakközvettség, kedden, július 16 án délután 4 órakor pedig a város fejlesztésére kiküldött bizottság a városházán ülést tart.

* Az Oroszországban levő cseheket kiszolgáltatják. A cseh légiókról jelentik a cseh lapok, hogy az Oroszországban levő cseh legionáriusok száma százötvenezer. A cseh légiók eleinte Oroszországban, különösen Ukrajnában próbálták felvenni a harcot a bolsevik uralommal szemben és tény, hogy egyideig ők voltak az urak Ukrajna nagy részében, mindaddig, míg a központi hatalmak csapatai megérkeztek. Ekkor azonban az Ural hegységig vonultak vissza, majd egyrészt Szibérián keresztül Vladivosztokba és Amerikába ment, onnan pedig a francia és az olasz harctérre. Tekintettel arra, hogy a breszlitovszki békeszerződés aláírása után Oroszország a semleges államok sorába lépett, melyeknek kötelessége a hadifoglyokat kiadni, sor kerül majd arra, hogy az Oroszországban maradt cseh hazaárulókat kiszolgáltassák nekünk. A csehek tudván, milyen büntetés vár rájuk, nem engedelmességek az orosz kormány ama felhívásának, hogy szolgáltatassák ki fegyvereiket, hanem Szibériába menekültek.

* Három közegészségügyi borzalom. Az egyik a vasuti állomás előtt van, a villamos végállomáson, ahol naponta ezrek és ezrek állnak, várnak, fel és leszállnak és kuk, bokáig gázolnak abban az undorító lében, amely a szürke bódé oldalából csorog ki s e forró időben megfertőzi a levegőt. Egy török város se tűrné a szennynek és büznek ekkora kiállítását a legfőbb forgalmi ponton s ha a mérnöki hivatal nem tud segíteni, segítsen rajta a rendőrség és zárja be azt a bódét. — A másik a Damjanich-utca 1. számú házból ered, ahol a kanális bedugult az udvarban s annak tartalma kiömlik az utcára. A rettenetes bűz messzire érzik. — A ligeten az Amerikai Vendéglő előtt áll egy pocsolya, most már rothad benne minden. Ajánljuk a főorvos ur jóakarátába mindhármát.

* A tanítók s tanárok beszerzési csoportjának intéző bizottsága f. hó 15 én, hétfőn d. e. 11 órakor a Kereskedelmi Iskolában nagyfontosságú ügyekben ülést tart. Az elnökség egyúttal felhívja mindazokat, akik a tüzfát a csoportnál megrendelték, hogy rendelményeik értékét ugyancsak 15-én délután 4-5 ig a csoport pénztárába (Kereskedelmi Iskola) mulhatatlanul befizetni sziveskedjenek, mert a szállítás azonnal kezdetét veszi. Akik a befizetést elmulasztják, azoknak rendelését a vezetőség mellőzni kénytelen. A befizetések után újabb cikkek kerülnek kiosztásra.

* Kecskeméthy-féle sikkasztás a fővárosban. Budapestről jelentik: A rendőrséget egy a hirhelt Kecskeméthy Győző által elkövetett sikkasztáshoz hasonló eset foglalkoztatja. Egyik nagy bank 3 nappal ezelőtt egy Gerula János nevű szolgát vett fel, akit tegnap a bank egyik fiatal tisztviselőjének kísérete mellett 200 darab 1000 koronással és az Osztrák Magyar Bankra kiállított 150.000 korona értékű utalványával a Wiener Bankvereinhez küldött. Ez utóbbi pénzintézetnél a fiatal tisztviselő egy oltmányon való javítás céljából egy pillanatra az egyik fülkébe ment be s mikor vissza jött, a szolga a 200 darab 1000 koronás és a 150.000 koronás értékű utalványt nyomtalanul eltűnt. A rendőrség azonnal széleskörű nyomozást tett folyamatba, eddig azonban minden eredmény nélkül.

* A Velencei Takarékpénztár üzletfeleinek figyelmébe. Tisztelettel értesítjük a Nagyváradi Velencei Takarékpénztár Részvénytársaság üzletfeleit, hogy a Nagyváradi Velencei Takarékpénztár Részvénytársaság összes ügyeit átvettük, ennélfogva minden nevezett intézettel kapcsolatos ügy a mai naptól kezdve intézetünkönél rendezendő. Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmibank Részvénytársaság. Rimanóczy utca 6. sz.

* Megérkezett a cukor. Tudatom a vásos közönségével, hogy szombat, július 13 től kezdve az összes hatósági liszt és ételmezerületekben cukor vásárolható. A jelenlegi cukorkészletből minden egyes családtag után a július első és második félhavi szelvény ellenében a befőzésre való tekintettel 50 deka nyers és 50 deka kristály cukrot fognak kiszolgáltatni. Miután a város rendelkezésére álló cukormennyiség az igényjogosultaknak az előbbi mérték szerinti kielégítéséhez elegendő, ennélfogva a vásárló közönség önmagát óvja meg minden kellemtelenségtől, ha a tolongástól tartózkodik. Nagyváradi, 1918 július 12 én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* A mezőtelegdi vonatgés. A nagyváradi vasuti fékezők a tavasszal gondoltak egyet s elhatározták, hogy Mezőtelegről petrolumot szereznek. Az elhatározást tett követte s az esti 6 órai vonattal ki is utaztak a fékezők Telegre, hogy ott megvárják a petrolumos vonatot. Egy ottani fékezőtől lámpát is kaptak s ennek segítségével igyekeztek a berobogó vonaton tájékozódni a petrolumos tartályok felől, amelyek között azonban benzin-tartályok is voltak. A lámpától az egyik tartály felrobbant s a vonat lángborult. — A kincstár kára körülbelül 100.000 korona. A tettesek közül Buzgó Szabó Lajost, továbbá Szabó Lajost és Kiszte Józsefet a csendőrség letartóztatta. A törvényszék tegnap kezdte meg a bűnper tárgyalását, de Gyenge Béla tanácselnök több körülmény tisztázása céljából a tárgyalást elnapolta. Ügyész volt: Still Ernő dr.

* Van gyümölcs, de méregdrágán. A nagyváradi piacon most már csak tömegesebben hozzák fel a gyümölcsöt, mert a termelő nem akarja, hogy megromoljék s inkább behozza eladásra. Azonban az árak horribilisen magasak. 1 drb barack 24-30 fillér, 1 darab szebb ringlot 20 fillér, 1 liter közönséges szilva 2 korona. És ennek főleg a közönség az oka, mert ahol gyümölcsöt lát, megrohanja s bárminő árat megad a gyümölcsért.

* A dandárparancsnok dicsérete. — Szlatinai Lednitzer Sándor ezredes, dandárparancsnok tegnap fejezte be Biharmegyében az aratószázadok szemlélését és el is utazott Nagyváradról. A dandárparancsnok Jantsovits Jenő dr főhadnagynak, a gazdasági munkabizottság előadójának és Perlinovszky Aladár századosnak, a hivatal vezetőjének elismerését fejezte ki az aratási munkálatok sikeres folytatása érdekében tanusított lelkiismeretes, buzgó és eredményes intézkedésekért.

* Építési miniszteri biztosság. A kormány elhatározta minden főbb építkezési anyagoknak a lefoglalását és ezenkívül az építkezéseknek külön kormány-engedélyhez való kötését azért, hogy az építő anyag felesleges vagy luxus építkezésekre el ne pazaroltassék, hanem csakis a szükséges építkezésekre használtassék fel. Az építkezésre vonatkozó rendelettervezet a kereskedelmi miniszteriumban már el is készült. Ennek két fő része lesz, az első, melyben elrendelik az összes anyagok lefoglalását, a második, a mely Országos Miniszteri Biztosságot létesít. Ez az új Miniszteri Biztosság az Országos Lakásépítési Tanács mellett fog működni és ennek a hatáskörébe fog tartozni az építkezési engedélyek kiadása. A Miniszteri Biztosság hatásköre az egész ország területére kiterjed.

* Az ötvenedik trafik. A pénzügyigazgatóság tegnap adta ki az ötvenedik haditrafikra az engedélyt. Az új tőzsde részére a Nagyváradi Takarékpénztár épületében levő városi zsirület egy részét engedte át özvegy Gara Jánosnének a közlelmelési hivatal. Az ötvenedik trafik joga pedig özvegy Kiss Moinárné lett Várady Zsigmond utca 8. szám alatt. Mindkét helyen dohányárut kap a közönség.

* Művészi hangverseny a Félix-fürdőben. A világhírű üdülőhelyekkel vetélkedő Félix-fürdő nagy stílusú és agilis bértilójének Reigel Ernőnek újabb áldozatkésztségét hirdeti az a nagyszabású hangverseny, amely e hó 14 én vasárnap fog lezajlani a fürdő disztermében. A gazdag műsor, előkelő nivójú hangverseny szereplői; Horovitz Erzsike zongoraművész — a budapesti Fodor zeneiskola tanára, Tóth Olga az Orsz. Zeneakadémia nagy tehetségű növendéke, Hadzsi Juszina színművész, Kertész Lajos színművész, Krammer Ödön zeneszerző és Gara Ákos író-konferencia. A hangverseny d. u. 6 órakor kezdődik.

* Panasz a kávéházi drágaság ellen. A nagyváradi kávéházak drágasága ellen panaszodik beadványában egyik magasabb rangú tisztviselő. Egy évvel ezelőtt bepanaszolta az egyik nagyobb kávéházat a kenyéradagok drágasága miatt, s egy év múlva kapta meg az ítéletet, amely szerint 150 koronára ítélték el a kávést. Ugyanakkor elítéltek egy kis péket, mert 1 kiló kenyéret drágán adott el, magasabb összegre. A kávé egy évig naponta pedig sok adag kenyéret adott el drágán, Panaszolja, hogy eltűri a hatóság, hogy a kávést 5 deka fehér kenyéret 30 fillérért, 6 deka barna kenyéret 24 fillérért, egy darab 6 dekás süteményt, 1 deka túróval 80 fillérért adnak. Ez ellen kéri a hatóság közbelépését.

* Elveszett 7-8 darab kulcs egy láncban összekötve. A becsületes megtaláló sziveskedjék a rendőrségnél átadni.

*** A Nagyváradi Hatósági Munkaközvetítőben** (Reáliskola-utca 4.) Telefon 16-80. 1918 július 12. *Foglalkozást kap:*

Asztalos segéd 1, gépkezelő (motork.) 7, bádgossegéd 2, bányamunkás 1, cipész 2, fodrász 2, gyárimunkás, napszámos 10, keresk. alkalmazott (kereskedő segéd, utazó) 3, kádár 4, kovács 11, kocsis 3, kerékgyártó 3, lakatos 4, munkásnő 29, molnár 2, szabó (férfi és női) 8, szeszfőző 1, szolgazemélyzet (hetes kocsis, kihordó 20, iparostanuló (fiu és lány) 43, keresk. tanuló 16, gépirónő 1, könyvkötőleány 3, kazánfűtő 1, benzinmotorkezelő 1, kárpitos 2, kavicsbányamunkás 2, pincár 1, pincérleány 2, hentes a városi üzennél 1, kalapos 1, cukrász 1, mozdonyvezető 1, pék 2, gazdasági kulcsár 2, házmester 1.

Foglalkozást keres: bádgos 1, cimfestő 1, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 32, gépirónő 6, géplakatos 3, hentes 1, házvezetőnő 1, kárpitos 1, kereskedelmi irodai alkalmazott 29, kovács 1, kocsis 1, pénzbeszedő 1, munkavezető (alépitményhez, ács) 2, szabó 3, szolgazemélyzet (hetes, kocsis, kihordó) 12, iparostanuló (fiu és lány 14, ács 1, pincér 1, pék 3, molnár 3, szeszfőző 1, mozdonyvezető 1, pénztárnoknő 2, kulcsár 1, keresk. tanuló 1, fűtő 2, kőműves 1, korrepetitor 1.

A közvetítés, amely ingyenes, csak délelőtti történi.

Színház.

Heti műsor:

Szombat délután: Szép Heléna.
Szombat este: Stambul rózsája.
Vasárnap délután: Kis szeleburdi.
Vasárnap este: Lili.

Tompa Béla bucsuja. Vigh Mancsi után tegnap Tompa Béla bucsuzott a nagyváradi közönségtől a Mágna Miska cimszerepében. Ez a két bucsuzás volt a bucsuesték legforróbbja. Tegnap Tompa Bélát úgy ünnepelte a közönség, mintha el sem akarnák bocsátani soha — s valóban, az ő távozása egyike a színház legérzékenyebb veszteségeinek. Tompa Béla nemesveretű humora, kitűnő alakító képessége, ügyes tánca és általában egész megnyerő, mindenki előtt rokonszenves egyénisége egyik legfőbb erőssége volt a társulatnak, mely az ő helyére nehezen fog megfelelő erőt találni. Tompa Béla is Budapestre szerződött a Belvárosi Színházhoz s kétségtelen, hogy rövidesen fogunk újabb sikereiről olvasni a fővárosi közönség előtt, melynek épp olyan becézett kedvence lesz, mint volt a nagyváradinak.

Nagyváradi primadonna Beregszászon. Bársony Rózsika, aki Sik Rezső színész iskolájában tanult, Nyiregyházán lépett fel az ottani színházban. A lapok jelentése szerint a biharmegyei származású fiatal művésznő szép énekhanggal és színpadi megjelenéssel rendelkezik, sikere szokottnál nagyobb volt.

Bihari Sándor bucsuja. Szombaton bucsuzik a váradi közönségtől Bihari Sándor, a színház népszerű baritonistája. Bucsufellépésére nagy ünnepséget készítenek az összes jótékony körök bevonásával. A bucsuestély védnökségét Des Echerolles-Kruspér Sándorné vállalta el. A rendezőség felkérte Pásztor Ferenc bankigazgatót az ünnepségszervezésére, amihez készséggel adta segítségét. A bucsuestén mindenekelőtt nyílt színpadon az első felvonásközben egy küldöttség egy diszes ezüstkoszorút fog át-

nyújtani a távozó művésznak, melynek közepén levő plakettjére egy emlékvors lesz bevésvé, amit a rendezőség felkérésére Branyiczky Dezső, a jeles poéta irt. Ezenkívül még egy diszes emléktárggyal kedveskednek tisztelői Bihari Sándornak.

Szép Heléna. Szombaton délután Ofenbach bájos operettje, a Szép Heléna kerül színre.

Vasárnap délután a csak nem rég nagy sikerrel bemutatott Kis szeleburdi tölti be a műsört.

Lili, a legbájosabb terméke a régebbi operettirodalomnak, amely mindig zsufolt házakat vonzott, valahányszor csak műsorra került Lili és az ő trombitásának kedves meséjű története. Lili legközelebb is ebben az idényben utoljára vasárnap este kerül színre a cimszerepben Sz. Zsigmond Annával, a ki nek bucsufelléptére forró ovációkkal készül a közönség.

A kardalosos jutalomjátéka. Hétfőn este a kardalosos jutalomjátéka tölti be az estét. Ez alkulommal egy vig, derüs vigjáték a Próbaházasság kerül színre.

VIGADÓ mozgószínház	MA Nansen kapitány kalandjai. Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek
----------------------------	--

APOLLÓ mozgószínház	MA Pál-utcai fiuk. Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek
----------------------------	---

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY.**
Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda s. t.

A Sajtó hölgybizottság könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait
Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság **BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN**
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, Bémer-tér 2.
Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.
Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Szent László Püspök gyógyfürdő
Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrósága 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: **az Igazgatóság.**

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó diszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vizeskanecso színes	10—
Kenyérfosar színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virág'azék	5—
Majolika diszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávészakészlet színes aranyozással	50—
Feketészakészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hideg-levágott készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falítűkör színes aranyozott kerettel	30—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30—
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávészakészlet	4—
Köpőcsésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVÉREK
üveg, porcellán, lámpa, táblaiüveg és díszműáru nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Eladó ház.
Vízvezeték-utca 5. szám alatt. Értekezhetni dr. Papp Károly ügyvédnél Szilágyi Dezső-utca 5.

Selyem a divat!
Gyönyörű kosztüm és ruháselymek, finom gyapjuszövetek, blousok, tavaszi felöltők, kalapok, ernyők, ridikülök és piperecikkek legolcsóbban Cziller Imre nagyáruházában.

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ne dobja ki pénzét
új ruháért, mert a kitűnően bevált ruhafestékek régi, ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korecsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Jó bizonyítványokkal
rendelkező megbízható egyén hivatalozgalmi minőségben állandó alkalmazást nyer az Egysült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Kiadó
üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r. t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, 1. emelet. Telefon 14-00.

Keresünk azonnali belépésre felsőkereskedelmi iskolát végzett gyakornokot. Jelentkezni lehet a Nagyvárad Kezkereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. szám alatt.

Ruhafesték
valódi két oroszán H védjegyjű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Vízonteladók árendében részeseülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Pemete
és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

Tavaszi
szeplők, májoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Poloskairtó
Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Tyukszemirtó
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Butorozott
szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasa-
:: lők állandóan raktáron. ::

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévízfürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészítő felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.
Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Eladó házak!

Fürdő-utcán 16. és 22. számú két sarokház eladó.

Felvilágosítást nyújt:

dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-utca 15. sz.

Telefon-szám: 4-16.

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosszabb vagy rövidebb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szárazpincék, istállók, kocsiszínek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árukat tűz- és betörés ellen biztosítjuk. Közlelbbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T. beraktározási osztálya.
Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.
TELEFONSZÁM: 14-00.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhöz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.

Betűszedő tanulóknak fiú és berakó tanulóknak leány
fizetéssel felvétetik
a Szent László-nyomda
részv.-társaságnál.